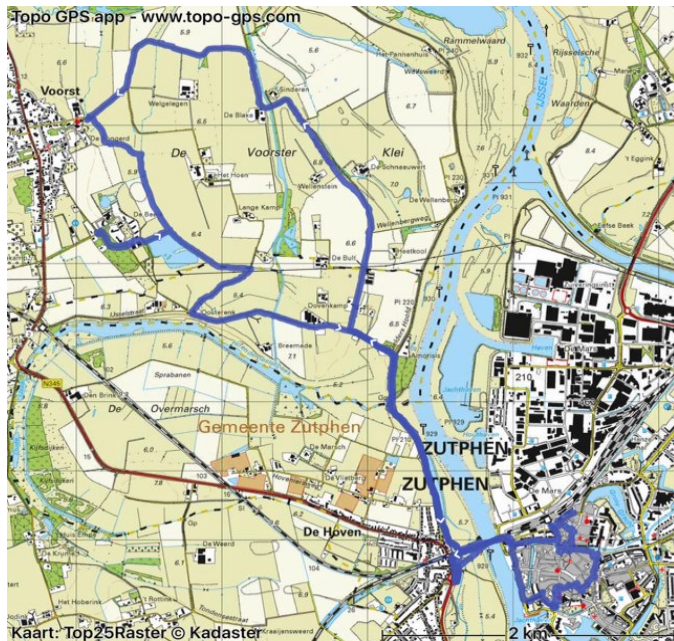

Koloniale wandeling Zutphen: KNIL soldaten en Indische schrijvers

Start- en eindpunt: station Zutphen
Horeca: diverse in de stad

Lengte van de wandeling: 18 kilometer

Routebeschrijving downloaden: [volg link](#)
GPZ-bestand: Topo GPS koloniale wandeling Zutphen

Deze wandeling voert eerst langs de binnenstad van Zutphen. Een aantal gebouwen herinnert nog aan de Koloniale Reserve die in deze stad eind 19de eeuw gevestigd was. Aanmelding voor de koloniale dienst kon vanaf 1890 ook via het Korps Koloniale Reserve gevestigd in Nijmegen en Zutphen. In 1909 werd het Koloniaal Werfdepot te Harderwijk opgeheven en verliep de instroom in het KNIL vanuit Nederland uitsluitend via het Korps Koloniale Reserve te Nijmegen. De toenmalige Waliën kazerne in Zutphen heeft dienstgedaan als reconvalescentengebouw. Jozef Bruinsma (1846 - 1913) die als militair carrière maakte in Indië is een paar jaar commandant van deze kazerne geweest. Daar konden officieren en onderofficieren herstellen van hun tropische ziekten. Zutphen kende nog meer Indisch gasten: de geneesheer Isaac Groneman(1832 – 1912), die lijfarts van de sultan van Jogja werd en de zee-officier Maurits Ver Huell(1787- 1860) die de grote opstand tegen het Nederlandse gezag in de Molukken neersloeg. De wandeling voert ons ook buiten de stad naar het voormalig landgoed De Beele waar L.A.J.W. Baron Sloet van de Beele (1806-1890) heeft gewoond. Hij was van 1861 tot 1866 Gouverneur-generaal van Nederlands-Indië.

De Route

1. Voor het station naar links afslaan en direct daarna rechtsaf de Gasthuisstraat inlopen. Je komt uit op een parkeerplaats. Steek hier recht over en loop door tot de Nieuwstad. Hier rechtsaf. Loop door tot je rechts een plein ziet liggen met een waterbaan. Loop linksom de waterbaan heen richting kerk. Voor de kerk meteen linksaf en daarna weer rechtsaf door een poortje, de Rosmolensteeg in. Je komt op een binnenhofje uit. Rechts zie het gebouw waar vroeger de kazerne was ondergebracht in

de voormalige Latijnse School. KNIL militairen die gevochten hadden op Lombok en in Atjeh konden hier bij komen. Het gebouw stond in 2018 leeg.

2. Loop na het bezoek aan dit complex weer terug onder het poortje door en sla rechtsaf de Spoorstraat in en bijna meteen weer linksaf en vervolgens de eerste straat rechts Oudewand. De zee-officier Quinten Maurits Rudolph Ver Huell werd op 11 september 1787 geboren in Zutphen in het huis van zijn grootouders 'op het Oudewand tegenover de pomp en het Huis met de Vazen'. Hij behoorde tot een oud Gelders geslacht (zijn moeder was een Staring) en zwierf over de hele wereld waaronder de Molukken waar hij het Nederlandse gezag moest herstellen.

3. Sla de eerste straat links in, Komsteeg die uitkomt op een parkeerplaats. Ter hoogte van de doorbraak door de stadsmuur (rechts) bevond zich de Burgerweeshuiskazerne bij het Hagepoortplein. Sla rechtsaf de Armenhage in die uitkomt op Oudewand. Je loopt langs de oude stadsmuur. Neem de eerste straat rechts en ga meteen weer links en loop de Schupstoel in.

4. De Schupstoel gaat over in de Bernhardsteeg. Sla aan het eind van deze steeg rechtsaf en loop de Zaadmarkt op tot aan het eerste straatje links, het Ravenstraatje. Het Ravenstraatje gaat over in de Raadhuissteeg. Aan het einde van deze steeg eerst rechtsaf de Langehofstraat in en loop tot nummer 21 Huis De Leije. Isaac Groneman, lijfarts van de sultan van Jogjakarta, werd hier op 15 augustus 1832 geboren. Keerom en loop de Langehofstraat uit die vervolgens overgaat in 's-Gravenhof

5. Loop het plein over. Links ligt de Walburgiskerk. De kerk is pas opgeknapt en zeker een bezoek waard. Aan de overkant van het plein zie je een viertal witte huisjes. Hier bevond zich in de vorige eeuw de Waliënkazerne waar zieke manschappen van het KNIL konden bijkomen. Het complex bevatte eind 19de eeuw een ziekenzaal, een badinrichting, straflokalen en modern sanitair. Het gebouw is aan het eind van WOII opgeblazen door de Duitsers. Een van de commandanten van de Waliënkazerne was Jozef Bruinsma, majoor bij het KNIL en in het Nederlandse leger. Hij had de leiding over deze kazerne van 1890 tot en met 1894.

6. Sla rechtsaf de Waterstraat in en loop tot de Kuiperstraat. Hier linksaf. Kijk even naar rechts. Op huisnummer 19 stond eerder het voormalig Militair Tehuis waar manschappen konden biljarten, kaarten of de krant konden lezen. Men probeerde zo aan de verveling van de militairen tegemoet te komen waardoor veel drankmisbruik en agressie ontstond. Loop via de Kuiperstraat naar IJsselkade. De weg oversteken en rechtsaf het voetpad langs de IJssel volgen. Hier staat een standbeeld van de dichteres Ida Gerhardt. Bij de brug links aanhouden en het pad voor wandelaars nemen. Halverwege de trap naar beneden nemen die naar de uiterwaarden leidt. Volg het pad door de uiterwaarden naar rechts en loop onder de brug door. Je hebt zicht op een oud stoomgemaal. Blijf dit pad volgen tot je uitkomt op de Vliegendijk, hier rechtsaf. De Vliegendijk gaat over in de IJsselstraat. Je kunt op het gras pad op de dijk blijven lopen.

7. Loop zodra het kan het rechts gelegen fietspad (fietsknooppunt 36) langs de IJssel op. Blijf op dit fietspad lopen tot voorbij een groot melkveebedrijf, de Schauwert aan je rechterhand. Loop hier schuin links naar beneden en sla meteen weer rechtsaf de Voorster Klei in en loop tot fietsknooppunt 35. Hier rechtsaf en loop door tot aan de rand van het dorp Voorst. Links staat een picknickbank, goed om even te rusten. Vandaar loopt scherp linksaf een Kerkenpad door de graslanden tot aan de Hoenweg. En voor de liefhebbers. Onderweg kun je rechtsaf een bomenlaantje inslaan dat naar het voormalige Landgoed De Beele, waar Sloet van Beele (1806 - 1890) werd geboren. Hij was Gouverneur-generaal van Nederlands-Indië van 1861-1866. In 1960 is het historische landhuis afgebroken en in 1969 werden op het terrein de eerste paviljoens gebouwd. Het is nu een instelling voor moeilijk opvoedbare jeugd. Je mag alleen rond het terrein lopen op de openbare weg.

8. Bij de Hoenweg rechtsaf en loop door tot de IJsselstraat, hier linksaf. Loop rechtdoor richting Geldershof en sla hier rechtsaf de grasdijk op. Voorbij het Stoomgemaal linksaf de betonnen trap naar beneden lopen en rechtsaf het pad inlopen. Loop onder de brug door en Ineem het pad dat naar de trap voert om weer op de brug te komen. Op de brug rechtsaf richting de stad lopen. Loop langs het IJsselpalvijoen. Hier linksaf via de voetgangersoversteekplaats. Loop rechtdoor met huizen aan je rechterkant tot aan het riviertje de Berkel. Neem de stenen trap naar beneden en loop langs de Berkel tot de volgende stenentrap. Hier weer omhoog. Bij C&A linksaf slaan de stationsstraat in richting station. Einde van deze koloniale wandeling.